

de VLEGGEL

LASTIG MAANDBLAD VOOR EDE

GOED NIEUWS!

DE SITUATIE VAN DE MENSEN-
RECHTEN IN EL SALVADOR IS
AANMERKELIJK VERBETERD
DE LAATSTE WEEK...

DEZE DALING VAN DE DODEN-
CIJFERS MOET BELOOND WORDEN
MET NIEUWE STEUN...

JOHN

..WINT HET LEGER VAN EL SALVADOR
IS SINDS AFGELOPEN ZONDAG
HIJ TOCH ECHT HELEMAAL DOOR
Z'N MUNTIJE VOORRADEN HEEN..

EL SALVADOR en de oorlog die nooit ophoudt

Collectie: ...
www.vlkgg.org
Geplaatst op 20x0

Colofon

DE VLEGEL
Jaargang 2 nr 5

Prijs per los nummer f 1,50

ABONNEMENTEN: 5 nummers f 6,-
Postabonnementen voor buiten
dorpskernen Ede & Bennekom
f 8,50

Over maken op: Gelders-
Utrechtse Bank Ede. Banknr.
92.68.74.624 tnv D.Bannink
Gironr van de bank: 821.000

Postadres
De Vlegel
Postbus 8094 Ede

Aan dit nummer werkten mee:
Wim, Anneke, Arie, Jan en
Dirk.

Datum verschijnen nr 18/19
1 september

Kopy sluitingsdatum: 13 aug.

INHOUD

EL SALVADOR	3
MEDEDELINGEN	12
Poster	13
CONFRONTATIE	14
BAJESLIJST	16
SEKSUEEL GEWELD deel III	17
IN BEWEGING	24

redaxioneel?

Op de morgen van de dag dat de Tweede Kamer stemt over het voorstel van het kabinet om minstens twee kerncentrales te bouwen met een gezamenlijk vermogen van 2500 Megawatt, moet ik een redaxioneel typen. Terwijl ons nageslacht verkocht wordt door Van Aardenne en consorten, moet ik een luchtig stukje schrijven over hoe interessant de Vlegel weer is geworden. De zeventiende al, moest er ook bij in. En dat het heel veel moeite kostte om deze vol te krijgen. En dat het stuk over El Salvador overgenomen is uit het weekblad Bluf! Terwijl iedereen eerst platgeslagen werd in Dodewaard, zich daarna plat lulde in de BMD, werden de plannen gesmeed in het ministerie van Economische Zaken. Om precies te zijn in de twee kamers die in de nacht van 20 op 21 juni leeg gejat zijn. Eigen schuld, dikke bult. Lekker peuh! Terwijl de BVD en de KEMA voor de zoveelste keer de video van Willy Wortel en de Lampjes bekijken (over hoe hoogspanningsleidingen gesaboteerd kunnen worden), hou ik mij onledig met het typen van deze zinnen. Zoek woorden om te vertellen hoe leuk en interessant dit nummer weer is geworden. Het wordt er al met al niet gezelliger op op deez' aardkloot. Maar we krijgen ze wel, één voor één komen ze aan de beurt. Gaf het VNO 12 miljoen om kernenergie er door te drukken? Dan 24 miljoen schade! Konkelden Van Agt en Van Aardenne stiekum over vestigingsplaatsen? Hup, brieven jatten en openbaar maken!
Wat niet wegneemt dat het natuurlijk weer een interessante Vlegel is geworden!

Tot ziens onder de hoogspanningsmast!

EL SALVADOR

In 1980 leek de overwinning nabij. Nu lijkt zij verder dan ooit. Zelfs de meest optimistische inschatting voorziet een overwinning niet vóór 1990 of zelfs het jaar 2000. Waardoor kan een situatie in zo'n betrekkelijk korte tijd zo radikaal veranderen? En wat zijn de gevolgen voor de internationale solidariteit?

Hieronder een interview daarover met Leo Maduro van het Landelijk El Salvador Komitee in Tilburg.

situatie

Toen in buurland Nicaragua het verzet Somoza versloeg waren in El Salvador ook verschillende guerillagroepen strijd aan het leveren.

Om hen vanuit Nederland te ondersteunen werd in Tilburg het El Salvador Komitee Nederland (ESKN) opgericht.

In 1980 ontstonden het FMLN en het FDR. Het FMLN als koepel van de verschillende guerilla-groeperingen, en het FDR voor de daaraan gelieerde massabewegingen en politieke organisaties.

In 1980 stelden zij een revolutionair program op, in nauwe samenwerking met de basis.

Het zag er, na de Sandinistische overwinning in Nicaragua, bemoedigend uit voor de verzetsbeweging in El Salvador. Men zag voor zich dat het regime door een groot scheeps offensief, vanaf het platteland en vanuit de steden, binnen een jaar op de knieën te krijgen zou zijn.

Mede door deze positieve ontwikkelingen in El Salvador groeide ook de solidariteitsbeweging in Nederland als kool; in veel plaatsen ontstonden solidariteitskomitees.

Ondertussen zijn we ruim vier jaar verder. Het regime in El Salvador heeft zich weten te handhaven, met ongekende steun van de VS, en het slotoffensief van toen is omgeslagen in een langdurige volksoorlog. Duidelijk werd dat de VS niet alleen op alle manieren het regime zou steunen, maar ook dat het zeker zou intervenseren als het regime tóch verslagen

dreigde te worden. De guerilla heeft zo'n een-vierde deel van het land onder kontrôle. De rest is in handen van het leger, en de oorlog en repressie is met de maand gruwelijker geworden.

Men besloot de bevolking in de bevrijde gebieden massaal te bombarderen. De doodseskaders ontzien niemand meer.

Binnen het FMLN/FDR gingen, door de gruwelijkheden van de lange oorlog, steeds meer stemmen op om te gaan onderhandelen. Men hoopte met militaire kracht als macht politieke overwinningen te kunnen behalen, misschien genoeg om uiteindelijk de oorlog te kunnen staken. Voor de onderhandeligen stelde men een program op dat een duidelijke afzwakking toonde van de standpunten van 1980.

Dit cruciale punt, onderhandelen of niet?, en zo ja: hoe?, zorgde ervoor dat het FMLN/FDR weer uiteen dreigde te vallen. Vorig jaar besloten in elk geval een vakbondsgroep (de FSR) en een guerillagroep in San Salvador dat ze onafhankelijk van het FMLN/FDR zouden doorvechten.

Vanaf toen ging het ook steeds slechter tussen het landelijk El Salvador komitee in Tilburg en het FMLN/FDR. Het FMLN/FDR eiste dat men in deze zaak een keuze zou maken, iets dat het ESKN weigerde. Hiermee werd voor het FMLN/FDR alleen maar bewezen dat Tilburg op een veel te radikale lijn zat. Men heeft toen verklaard het ESKN niet meer te erkennen als vertegenwoordiger van de nederlandse soli-

dariteitskomitees.

Hiermee dreigt in feite de hele officiële solidariteitsbeweging 'gereorganiseerd' te worden. Het FMLN/FDR heeft zich, door middel van haar permanente vertegenwoordiging in Nederland heel direkt aan deze taak gezet. Onder leiding van de vijf grootste plaatselijke komitees is er een nieuwe opzet bedacht, waarbij het ESKN gewipt/opgestapt is.

Omdat wij er zo langzamerhand niets meer van snapt, en omdat wij graag veel te weten wilden komen over de huidige situatie in El Salvador, zijn wij Leo Maduro gaan interviewen. Hij is al jaren een van de drijvende krachten achter het ESKN, en als waarschijnlijk geen ander in Nederland op de hoogte van de ontwikkelingen in El Salvador.

vechten of praten

Kun je jouw visie geven over de ontwikkelingen die er in El Salvador geweest zijn, die resulteerden in de pogingen tot onderhandelen nu?

Er is in 1980 in El Salvador wel een eenheidsfront gekomen, maar dat is slechts een koepel. Daarbinnen leven allerlei ideeën over hoe de strijd gevoerd moet worden. Vlak na het offensief van 1981, dat toen mislukte, was de grootste organisatie, de FPL, voorstander van voortzetting van de strijd hoe-dan-ook. Met het besef dat het heel lang kon duren, pijnlijk zou zijn, maar met het uiteindelijke doel dat het zou leiden tot de totale bevrijding van El Salvador. Er waren andere organisaties die vlak na het offensief pessimistisch waren of het wel zou lukken, gezien de toenemende inmenging van de VS, en die sterk voorstander waren om het tot een politiek compromis met het regime (en de VS op de achtergrond natuurlijk) te komen. Dit heeft geleid tot tegenstellingen, ook binnen de FPL. Mensen die steeds meer begonnen te vinden, dat de FPL zich niet konstant kon blijven verzetten tegen de, op een gegeven moment meerderheid, die voorstander was van het bereiken van een politieke oplossing. Binnen de leiding van de FPL, de mensen aan deba-

sis wisten meestal niet beter dan dat men nog steeds achter het 'Viëtnam-model' van de langdurige volksoorlog stond, waren op een gegeven moment de mensen die een voorstander waren van de strijd een minderheid geworden onder leiding van de aloude leider Marcial. Een aantal medestanders van Marcial is toen zo idioot geweest om te denken dat met het vermoorden van Ana Maria, een van de leidsters van de nieuwe gedachte, het probleem opgelost zou zijn. De problemen die daardoor ontstonden, hebben geleid tot de zelfmoord van Marcial, en in feite tot een onthoofding van de organisatie en grote paniek binnens-kaders. De nieuwe leiding, die zich kwa ideeën aansloot bij de rest van het FMLN/FDR, begon met een grote zuivering van mensen binnen de FPL die de oude lijn zijn blijven volgen. Veel mensen zijn er toen uitgestapt. Een groot deel van het klandestiene front in de hoofdstad is, en bloc bijna, dissident geworden. Die vormen nu een van de georganiseerde kernen van wat in El Salvador wordt genoemd 'de rebellie', de mensen die er uitgestapt zijn, of er uitgegooid.

Dit gaat allemaal voornamelijk over de top van het verzet. Hoe staat de basis nou tegenover het probleem ('doorvechten of onderhandelen')?

Ik denk dat het heel moeilijk in kaart te brengen is. Je moet onderscheid aanbrengen tussen wie en waar. Onder de mensen in bevrijd gebied zullen er best veel zijn die het oorlogsgeweld beu zijn. De mensen in de stad zullen dat minder hebben, omdat de oorlog daar gewoon veel minder aanwezig is, tenminste niet in de vorm van bombardementen enzo. Het dagelijks leven in de hoofdstad is vrij normaal op het moment. Alleen niet voor mensen die wat 'op hun kerfstok' hebben, die opgepakt, kunnen worden, gemarteld, vermoord. Maar de oorlog is voor veel mensen niet meer aanwezig, of ze moeten het merken aan de economische crisis. Ik denk dat het waar is, dat een groot deel van de basis, en dat is een van de argumenten van de FMLN/FDR om een politieke oplossing te bereiken, de oorlog zat

is. Ik vind overigens dat het heel raar zou zijn als je de mensen zou vragen: 'ben je de oorlog zat?', en ze zouden antwoorden: 'Neeeee, van mij mag 'ie nog wel tien jaar duren'. Ik bedoel, wat is dat nou voor vraag? Maar dat betekent niet dat iedereen voorstander is van het beëindigen van de oorlog hoe-dan-ook. Ik heb mensen gesproken van wie de oorlog gisteren al afgelopen had moeten zijn. Maar diezelfde mensen worden laaiend als ze over de politieke oplossing horen. 'Dat lost voor ons niets op' zeggen ze. Dat waren dan boeren-mensen. Die hebben Marx nog nooit gelezen, en Lenin nog minder, maar ze weten wél dat zo'n tussenregering nooit de macht kan ontplooiën die noodzakelijk is om de arme boeren in El Salvador te geven wat de arme boeren toekomt. En ze hebben ook begrepen dat, wanneer er zo'n compromis-regering komt, dat betekent dat een groot deel van de verantwoordelijken voor die 50.000 doden onbestraft rond zal blijven lopen. En dat pikken ze ook niet!

Hoe staat het met de ERP, de andere grote tak binnen het FMLN/FDR?

De ERP (die heeft altijd volgehouden dat het regime alleen met een grote, algemene, heftige opstand verdreven kan worden, k.), die bijna uitsluitend als enige organisatie in het oosten van het land opereert, is nu in een soortgelijke positie binnen het FMLN/FDR gedrongen als het FDR vroeger. Niet omdat de ERP nou de langdurige volksoorlog als strategie omarmd heeft, maar omdat er een langdurige oorlog is. Dat is een levensgrote realiteit voor de bevrijdingsbeweging. En die keuze, die in feite minder ver gaat dan de keuze die bewust is gemaakt door het FPL, heeft al op dit moment geleid tot problemen binnen het FMLN/FDR. Het is niet voor niets dat bij de dialoog in La Palma en bij de tweede onderhandelingsronde de ERP als op dat moment belangrijkste militaire organisatie binnen het FMLN/FDR nadrukkelijk afwezig was. Ze waren er niet omdat ze toch een beetje minder optimistisch stonden tegenover de dialoog dan de andere organisaties. Het typerende is ook dat waar vroeger

Marcial als de grote stalinist/sektarist werd afgeschilderd, en voortdurend zwart werd gemaakt door de rest van het FMLN/FDR, nou die twijfelachtige eer Joaquim Villalobos van het ERP ten deel valt! Hij is nu de ultra-linkse radikaal die voortdurend gebombardeerd wordt.

De ERP zegt nu ongeveer dit: een fatsoenlijke politieke oplossing die mogelijkheden biedt is prima, een oplossing die te mager is niet. Dan vechten we door, en met een model in ons hoofd dat mogelijkheden biedt. Je hebt dus wel een twee-sporenbeleid bij de ERP, de politieke oplossing en de militaire strijd. Maar bij de ERP loopt het spoor van de militaire strijd door tot de uiteindelijke overwinning. Dit niet bij bijvoorbeeld de Kommunistiese Partij; die hebben doelbewust gekozen voor het bereiken van zo'n politiek kompromis hoe-dan-ook.

oorlog

Kun je wat vertellen over hoe de oorlog nu gevoerd wordt? Het verzet krijgt het steeds zwaarder.

Ja, d'r worden héél grove middelen gebruikt. Ik zeg ook niet dat het een vrijwillige keuze is geweest van het FMLN, maar het is gewoon de druk van het regeringsleger geweest. Dat is niet alleen behoorlijk gegroeid de afgelopen jaren, maar beschikt ook over een helikoptervloot van zo'n 50 stuks. Daardoor kunnen ze een deel bestemmen voor het vervoer van gewonden en materieel en zo, maar ook een deel uitsluitend bestemmen voor het snel transporteren van elitetroepen naar een bepaald punt. El Salvador is zo ontzettend klein, dat je binnen een half uur een aantal heli's met elite-troepen gewoon naar welk punt dan ook kunt brengen. Dat betekent, dat weet je gewoon, er breekt nu een gevecht uit, en over een uur zijn ze met een paar honderd hier! Dat heeft de hele manier van strijdvoeren veranderd, veel moeilijker gemaakt.

...Die vluchten die vanuit Honduras uitgevoerd worden met vliegtuigen met speciale nachtzichtapparatuur, infraroodkamera's etc. Die kunnen zelfs nauwkeurig bewegingen van hele kleine groepjes mensen registreren. De ge-

vens die worden waargenomen gaan naar Panama; van daar worden ze door-geseind naar de VS, daar worden die dingen in computers geanalyseerd, en binnen twee uur nadat het vliegtuig over een bepaald gebied gevlogen is beschikt het hoofdkwartier van het Leger in San Salvador over de interpretatie van die gegevens. Twee uur! Als je nagaat dat guerilla-eenheden zich over het algemeen te voet verplaatsen, ...dan kun je niet zover komen! Of je moet je opdelen in zó kleine groepjes dat je het niet meer kunt waarnemen.

Hoe reëel denk jij dat een oplossing door onderhandelingen is?

Zelfs een revolutionaire regering in El Salvador die alle macht in handen heeft zal de grootste moeite hebben om écht een oplossing te bieden voor

de arme boeren. Dat is niemands keuze, dat zijn de objectieve feiten: dichtstbevolkte land van Midden-Amerika, drie-kwart van de boeren in El Salvador hebben geen grond, of minder dan één hektare per gezin. Theoreties zou je kunnen zeggen: 'We komen tot een afruil'. We zeggen tegen de VS: 'Luister, als jullie nu niet binnenvallen, dan komen we in El Salvador tot een konstruktie waarin rechts, centrum en links allemaal een plaatsje krijgen, verkiezingen en dergelijke', het Europese model, zeg maar. Nu ga ik me er niet over uitlaten of zo'n model sowieso zou werken. Maar ik denk wel dat binnen zo'n konstruktie de fundamentele problemen van het land nooit opgelost zullen worden. Omdat binnen zo'n model rechts tóch een groot deel van de macht zal behouden, zeker ekonomies

Om het even wat tastbaarder te maken: onlangs heeft de VS-ambassadeur in El Salvador verklaard dat burgers in de door de bevrijdingsbeweging gecontroleerde gebieden 'legitimisme militaire doelen' zijn.

De afgelopen vijf jaar zijn er door de VS meer dan een half miljard dollars gependeed aan direkte militaire hulp. In 1986 gaat er weer 132 miljoen dollar heen. Het leger heeft nu 50 heli-copters, sommigen uitgerust met mitrailleurs met een vuurkracht van zesduizend schoten per minuut. Dan zijn er nog de 6 A-37 gevechtsbommenwerpers, 4 C-47 vliegtuigen met zware mitrailleurs, en zijn er onlangs DC-3's overgevlogen, met elektronische vuurgeleidingsapparatuur, bommen, kanonnen en machinegeweren. In Vietnam hadden deze de bijnaam 'doodsmachines'. Gemiddelde van maart 1984 (verkiezingen): 30 bommen per dag.

Reaan mag van zijn kongres 55 militaire adviseurs laten rondlopen in El Salvador. En wat loopt er minstens rond? 55 Direkte trainers van troepen, 13 adviseurs van officieren, 6 kommunikatiespecialisten, 5 militaire adviseursattachés voor de CIA, 26 militaire artseben en 20 mariniers om de ambassade te bewaken! Het Salvadoraanse leger is ge-

groeid. Van 12.000 in 1980 tot 48.000 in 1984. En het moet 60.000 man sterk worden, maar ze hebben jongentjes te kort. En een dag voor de laatste verkiezingen verklaarde de VS-ambassadeur, dat een overwinning voor ultra-rechts wel leuk zou zijn. Het leger zou dan namelijk niet meer gaan staatsgrijpen, en Duarte zou zijn hervormingen dan kunnen vergeten.

bijvoorbeeld. En dat wat je in een politieke oplossing wegsleept te schraal, te weinig is, om de zaak later uit te bouwen.

Ik vind niet dat je niet moet praten. Er wordt vaak gezegd: 'Die dissidenten, die zijn tegen onderhandelen'. Dat is natuurlijk je reinste flauwekul. Zelfs Marcial, de grote stalinist zoals 'ie wordt afgeschilderd, heeft zich nooit tegenstander verklaard van onderhandelen. Wie oorlog voert, moet onderhandelen. Het gaat erom waarover, wat geef je weg, en wat niet? Het zou best kunnen dat er voor de FMLN/FDR na veel moeite een minderheidspositie te krijgen is in zo'n regering. Maar dan vanuit de VS en rechts in El Salvador met de uitdrukkelijke bedoeling om dat deel mettertijd ook nog af te pakken. En ze staan sterk op dit moment. Ik denk dat de VS zo denkt: 'Duarte mag met ze praten, als 'ie maar niets weggeeft'. Want als het zó doorgaat, dan zal het leger misschien het FMLN/FDR niet vernietigen maar wel zodanig reduceren dat het een handelbaar probleem wordt. Zoiets als in Colombia. Dát is de hoop die ze hebben in het Pentagon op dit moment.

Er wordt toch van nog meer kanten druk uitgeoefend, door Cuba bijvoorbeeld en door Nicaragua? Het is toch waar dat zolang er gevochten wordt in El Salvador dat de Contadora-oplossing⁽⁴⁾ voor Nicaragua in de weg staat? Nicaragua heeft een enorme druk uitgeoefend op het FMLN/FDR om gezamenlijk te komen tot een plan voor een machtsdeling. De Partido Comunista van El Salvador vindt al jaren, onder invloed van Moskou en Cuba, het niet erg reëel om te denken, dat het op dit moment mogelijk is een succesvolle revolutie in Midden-Amerika tot stand te brengen. Het laatste wat vanuit het socialistiese blok wenselijk is, is dat de Nicaraguanse en Cubaanse revoluties in gevaar zouden worden gebracht door een hachelijke situatie in El Salvador. Dissidenten worden erdan ook van beschuldigd anti-sandinistisch te zijn. Die dissidenten zeggen dan: 'Wij zijn niet anti-sandinistisch of anti-Cubaans, maar wel pro-Salvadoriaans'. Elke re-

volutie moet een authentieke revolutie zijn op basis van de belangen van de mensen zelf. Je kan in El Salvador toch niet verkopen, dat de ene revolutie moet bloeden opdat de andere kan bloeien? Mensen hebben toch hun eigen belang?

Als men in Cuba en Nicaragua een jaar vooruit had kunnen kijken (en dat zijn we nu), zouden zij zich de haren wel uit hun kop trekken. De verwachting was, dat de eenheid groter zou worden als de FPL over de brug zou komen. Het tegendeel is gebleken. De hele strijd is op een lager peil komen te staan door de interne verzwakking van de grootste organisatie. Een matiging van de strijd in El Salvador heeft niet geleid tot een verbetering van de positie van Nicaragua, integendeel.

zelfkritiek

En hoe gaat het nou verder? Zie jij er nog een gat in?

Het is te hopen, dat er een hele stevige zelfkritiek komt vanuit het FMLN/FDR. Dat dat kan leiden tot een verbeterde relatie tussen de bevrijdingsbeweging en de mensen. Dat er een nieuwe toevloed komt van mensen die de beweging op allerlei nivo's ondersteunen. Mijn pessimisme is dat ik niet geloof dat die zelfkritiek zo ver zal gaan, als je ziet hoe fel er in het verleden ingehakt is op iedereen die maar kritiek had.

De strijd wordt doorgezet. uit de onderhandelingen zal niets komen, want wat de regering wil bieden is zo mager, dat als de top van het FMLN/FDR dat zou willen aksepteren ze van de troon gestoten wordt. Ze pikken dat niet. De strijd zal dus wel doorsudderen.

Misschien dat de dissidenten een eigen rol te spelen krijgen in dat geheel. Of zij uitgroeien tot een redelijk grote organisatie is niet te voorzien, het is mogelijk.

Er zal wel een nuchtere kijk op de zaak van iedereen nodig zijn. De mensen binnen links in El Salvador hebben elkaar nu eenmaal nodig. Het zal wel tot een lange strijd komen. Want

je krijgt toch weer 'wanneer komt er een moment dat de VS ingrijpt?'. Maar als dat alles niet gebeurt, geen zelfkritiek, nuchtere kijk, geen andere aanpak en dus herstel van vertrouwen, dan zal de revolutie gewoon verlopen. Dan hebben ze nu x-duizend strijders, en volgend jaar hebben ze er duizend minder etc. Dan ebt het gewoon weg. Als dat nu nog niet het geval is. Je hoeft je echt geen illusies te maken dat dat niet kan, want het is nooit zo geweest dat alle revoluties slagen, daar is meer voor nodig.

solidariteit

Over naar Nederland. Hoe belangrijk is de solidariteitsbeweging in Europa voor de bevrijdingsbeweging in El Salvador?

Niet zó belangrijk meer. De keuze voor een politieke oplossing heeft andere kanalen aangeboord. Ze krijgen nu steun vanuit de sociaal-democratie, wereldwijd, en het socialistische blok. In hoeverre zich dat ook financieel vertaalt, weet ik niet. De steun vanuit Europees links, radikaal links, vinden ze daarom ook niet meer zo belangrijk. Dat is ook de reden waarom ze niet meer zo'n behoefte hebben om met die groepen in discussie te treden. Ze zien de sociaal-democratie als een zeer machtig bondgenoot tegen de VS, en als tegenwicht voor de internationale christen-democratie. Dat zeggen ze al jaren. Ze bedrijven een beetje Realpolitiek, zo van: 'Europees links stelt niet zoveel voor, dat is maar een vleugel binnen het politieke spektrum in Europa.' Alleen kijken ze niet naar de traditie van de solidariteitsbeweging in Europa, waarbij de sociaal-democratie en de radikaal-christelijke bewegingen vaak inhaken op acties of bewegingen die geboren worden in de linkse hoek. Het belang van Europees links is niet zozeer de numerieke inbreng, maar vooral wat ze organisatorisch inbrengt. Dat zijn de mensen die genoeg nemen met een uitkering, en zich jarenlang dag en nacht inzetten voor zo'n zaak. Die zul je bij de sociaal-democratie en de radikale christenen veel minder

vinden. Zij onderschatten dat, als je die solidariteit links laat liggen, en je je meer richt op de sociaal-democratie, dat je dan richt tot de sociaal-democratische kaders, maar dat dat nog niet betekent dat je je ook richt tot de sociaal-democratische basis. Die basis wordt zelden aangesproken door hun eigen mensen, en dat aanspreken is noodzakelijk voor de solidariteit. Je ziet vaak links-radikalen dingen beginnen, en daarmee vaak een fors deel van de sociaal-democratische basis aanspreken en erin betrekken. Dat is iets waarvoor je heel hard moet werken. Dat kan een diplomaat van het FDR hier niet bereiken door met de Buitenland-secrataris van de PvdA te gaan praten.

Heb je een verklaring voor het feit dat er de laatste paar jaar zo weinig gebeurt vanuit de solidariteitsbeweging, in tegenstelling tot een paar jaar geleden toen Nederland werd overspoeld met acties en demonstraties voor El Salvador?

De situatie in El Salvador is dat de revolutie zich nu misschien wel in de moeilijkste situatie bevindt sinds jaren. Als je dat weet, kun je begrijpen waarom in tegenstelling tot 1980/1981 er zo weinig uitgaat van de bevrijdingsbeweging. In 1980/1981 werden we gebombardeerd met verzoeken om hulp. Het was toen helemaal geen vraag wat voor acties gevoerd moesten worden. Ik bedoel: het was er gewoon. Nu is er dat niet meer, en niet omdat in Nederland een aantal komitees met elkaar in de klinch ligt over bepaalde dingen. Nee, het probleem is daár. Het élan is er een beetje uit. Ook in de bevrijde gebieden. Het FMLN/FDR is zodanig onder druk komen te staan, dat een deel van die bevrijde gebieden weer verloren is gegaan. Een moeilijke situatie, niet alleen voor het volksleger, maar ook voor de mensen die hen ondersteunen, doordat ze veel kwetsbaarder zijn geworden, omdat het FMLN een deel van de bescherming heeft moeten prijsgeven. Alleen op dit moment overheerst binnen het FMLN/FDR niet de wil om persé een uitweg te vinden naar hoe die strijdwijze van de vijand aan te pakken, maar een

soort defaitisme. Zo van: 'Laten we maar gaan praten, want anders...'

Revoluties zijn over het algemeen niet zomaar keuzes van mensen. Het is een vervelende noodzaak die voortkomt uit een tegenstelling binnen een bepaald land die niet anders op te lossen is. En ik denk dat dat in El Salvador nog steeds zal zijn om de problemen op te lossen. Zo'n bevrijding is dan nog maar het begin van alle moeilijkheden. Als solidariteitsbeweging moet je je wel bezighouden met de problemen, keuzes, etc. die spelen binnen het FMLN/FDR en ook de dissidenten, maar je moet je niet laten verleiden tot een eksklusieve steun aan een groep daarbinnen. Je moet het revolutionaire proces in zijn breedheid steunen, maar je moet ook niet schromen om van wie dan ook de kwalijke praktijken af te keuren, en heel duidelijk. Voorop moet je blijven stellen de belangen van de massa's waar het allemaal om begonnen is. Dat moet je als leidraad nemen, en als er binnen de 'voorhoede' onduidelijkheid heerst, en zij niet precies aangeven wat ze nou precies willen, moet je aan de hand van dat criterium gaan kijken hoe wij concrete hulp kunnen gaan bieden aan El Salvador. We zullen moeten gaan leren autonoom acties te gaan voeren.

Je kunt heel makkelijk op dit moment in het probleem belanden dat je roomser bent dan de paus. Dat je als solidariteitsbeweging iets gaat bekritisieren of aanpakken waar het front op dit moment helemaal niet op zit te wachten, omdat ze juist gekozen hebben voor een meer gematigde opstelling. Waardoor ze ook niet heel duidelijk willen zeggen waar voor hen de limieten liggen. Als solidariteitsbeweging heb je daar al gauw mee te maken, omdat je op die grenzen zit. Ik vind dat je dat ook moet doen. Veel mensen bekritisieren ons van: 'Jullie zijn veel te radikaal.' Maar als wij niet radikaal zijn, wie is het dan wel? Er zijn zoveel mensen nèt niet radikaal. Onze positie is op de grens van het toelaatbare te gaan zitten. Niet omdat dat zo leuk is,

maar omdat de keus voor de allerarmsten dat met zich meebrengt.

scheuring

Kun je iets zeggen over hoe de scheuring binnen de solidariteitsbeweging is gegroeid?

Hier in Nederland hadden we een hele speciale situatie. Wel een landelijk comité, maar een kollektief van mensen uit dezelfde stad die daarom dag en nacht konden werken. De situatie van 1980/1981 was er ook naar, en velen waren er heel blij mee. Verder is er altijd deels onterechte, deels terecht kritiek geweest van 'een beetje te centralistisch beleid', maar het was wel slagvaardig als structuur. De structuur (van de nieuwe stichting) die nu waarschijnlijk zal ontstaan, democratiser, maar ook omslachtiger, kan nu ook, omdat de tijden er naar zijn. Als in 1981 bijvoorbeeld, een brochure niet snel uitkwam, dan zaten er tientallen mensen op je nek. Nu is die noodzaak van snel handelen niet meer zo. Aan de andere kant kan het best zo zijn dat er niet zo veel ver-

andert, want je krijgt nu ook een sekretariaat dat verantwoording achteraf moet afleggen. Dan gaan ze dus eksakt hetzelfde doen als het ESKN, namelijk beslissingen nemen en achteraf zeggen: 'Sorry, het is al genomen, maar we hebben het daar-en daarom gedaan.' Een niet zo abnormale gang van zaken overigens, maar het ESKN is altijd verweten dat men op deze manier de interne democratie aan het ondergraven was.

De sfeer van konfrontatie tussen het

In het kort zou je de 'problemen' in de komitees als volgt kunnen weergeven: Het FMLN/FDR eist van de solidariteitskomitees een keuze in de problematiek met de dissidenten. In juni 1984 is een Europese konferentie van komitees waarin men weigert alleen voor het FMLN/FDR te kiezen. Later splijten hierop de bewegingen in België en Engeland. Veel komitees trekken later bij (ten gunste van de FMLN/FDR). De (nieuwe) vertegenwoordiger van de FLMN/FDR in Nederland, Juan Bonilla, beschuldigd (o.a. bij de PvdA) het landelijk komitee in Tilburg van gesjoemel met geld. Mede hierdoor wordt het contact tussen het landelijk komitee en het FMLN/FDR slechter. De vertegenwoordiger gaat afzonderlijke plaatselijke komitees die er blij van hadden gegeven wél voor het FMLN/FDR te kiezen, benaderen. In januari opent de CSI (Commissie voor Internationale Solidariteit van het FMLN/FDR) een eigen gironummer voor giften aan het verzet, ter vervanging van het Tilburgse nummer. De relatie tussen Tilburg en de FLMN-komitees wordt steeds slechter. Er ontstaat een nieuw blad vanuit die komitees. De afgelopen maand zijn er knopen doorgehakt, en eigenlijk lijkt iedereen daar blij mee te zijn na zes maanden moeilijkheden. Er is een nieuwe organisatiestructuur bedacht, waarin de vijf komitees veel te zeggen hebben. Niet vergeten dient te worden dat er ook komitees 'neutraal' zijn, of aan het hele geharrewar niet meedoen omdat ze vooral plaatselijk bezig willen zijn (Nijmegen bijvoorbeeld).

ESKN en bepaalde komitees was er al vóór de problemen met de FMLN/FDR ontstonden. Als er bijvoorbeeld een klein misverstand was of een kleine irritatie, dan werd er niet gebeld van: 'Jongens, hoe zit dat nou?', maar werd het allemaal opgespaard om het op de maandelijkse landelijke vergadering te spuien. Formeel werd er geschermd met dat die vergadering beleidsbepalend is, en daar ben ik het volledig mee eens, maar dan moet je ook over beléidszaken praten. En dan kom je niet zanikken over dat een bepaalde zinswending in een artikel of advertentie je niet bevalt, en dat dat en dat er wel achter zal steken. Dat is geen beleid!

Ik heb het gevoel dat die vijf komitees (2) de zaak hard hebben gespeeld. Dat ze over het konflikt met het FMLN/FDR heen snel veranderingen wilden, waarbij de macht van Tilburg zoals zij dat zien, heel ver teruggedrongen zou worden. Binnenkort zullen de verwijten wel losbarsten. Maar wat wij niet doen, is ons gironummer, archief, etc. overdragen. Zij zullen wel vinden dat wij als een bok op de haverkist zijn blijven zitten. Wij leggen wel verantwoording af. Binnenkort komt er een verslag van de akkountant over de afgelopen vijf jaar. Want het is heel makkelijk voor een of andere kwast van het FMLN/FDR om te zeggen: 'Die mensen zijn financieel niet zuiver. Maar het treft ons heel hard'. Dat raakt je persoonlijke integriteit, dus het treft niet alleen de stichting ESKN. Dat heeft men zich te weinig gerealiseerd toen de vijf komitees zich samen met het FMLN/FDR tegen ons gekeerd hebben.

Wat is er na de scheuring te verwachten?

Die vijf komitees die erg tegen ons geageerd hebben, en die zoveel begrip hebben voor de handel en wandel van het FMLN/FDR tegen ons, ondersteunen formeel ook de dissidenten. Maar dat is papier. Wij hebben gewoon een praktijk gezien waarin duidelijk wordt dat ze dat niet serieus willen.

Niemand hoeft te verwachten dat wij

ons publiekelijk tegen de nieuw-ontstane stichting zullen richten. Wij hebben helemaal geen zin om ons uit te putten in oeverloze discussies. Als wij bepaalde kritiek hebben, zijn er genoeg andere wegen om dat duidelijk te maken.

Ieder gaat zijn eigen weg; wij (ESKN) gaan door met de dingen die we zinnig vinden om te doen voor El Salvador en in staat zijn om te doen.

Weet je nog, dat er vier Nederlandse journalisten doodgeschoten werden? En dat wij stonden te schreeuwen dat Nederlanders pas wakker werden als er een paar Nederlanders vermoord worden, terwijl daarvoor al 40.000 Salvadorianen vermoord waren. Inderdaad werd er wakker geworden. Wekenlang demonstraties bij het konsulaat in Amsterdam, Bank of America in gort, grote demonstraties, kollektes in de buurten, in Utrecht 'stenen voor Tivoli, wapens voor El Salvador!'. En als je nu terugkijkt, blijkt dat iedereen, inclusief de onfeilbare 'wij', weer op één oor zijn gaan liggen, terwijl de terreur in El Salvador alleen maar nog gruwelijker is geworden.

Vrijwel de enigen die door bleven gaan met steun geven aan de strijd in El Salvador, waren de komitees. Vaak ongemerkt en niet altijd even krachtig, maar ze hebben een hoop werk

verzet. Er is veel geschreven, geld opgehaald, Salvadorianen in Nederland begeleid, gelobbyd in 'de politiek' en bij organisaties, en er zijn medikamenten verstuurd

Omdat het er niet naar uitziet, dat binnenkort het konsulaat bestormd gaat worden, de kantoren van de leveranciers van de bommenwerpers bezet worden, of de ambassadeur uit zijn auto getrokken wordt, is het nogal belangrijk wat de komitees in de toekomst nog kunnen doen.

En omdat de sociaal-demokraten nooit iets zinnigs in deze toestand hebben willen doen, en wij ons dus ook niet kunnen voorstellen dat ze dat nu wel doen, lijkt het ons goddomme, dat wij, radikalinski's, ons er weer fanatiek mee moeten bemoeien. Ook al hebben allerlei anarchisten bepaald dat Nicaragua eigenlijk al nauwelijks meer kan, en dat El Salvador dus helemaal een verwerpelijke stalinistische ruzieclubje is.

Want dat de Yanks en hun rechtse vriendjes zo tekeer kunnen gaan, ligt ook aan ons. En op dooie journalisten hoeven we toch niet nog een keer te wachten; die zijn er trouwens niet meer (levend dan), het nieuws is er al lang af in dat klereland.

Zoals Leo het in het interview zei: 'Juist nu het verzet van alle kanten klappen krijgt, is onze hulp en steun het hardste nodig'. Ja ja, het aktiet heel wat lekkerder als in El Salvador de overwinning in het verschiet lijkt te liggen.

- (1) De Contadora-groep is een initiatief van vier Latijns-Amerikaanse landen (Mexico, Panama, Venezuela en Columbia). Zij proberen een vreedzame oplossing te bereiken voor de problemen in Midden-Amerika. De contra's in Nicaragua zouden daarbij ontwapend moeten worden, maar het verzet in El Salvador wordt tegelijkertijd in een zelfde positie geplaatst. Tot nu toe heeft de VS alle geopperde voorstellen verworpen.
- (2) De vijf komitees waar Leo het over heeft, zijn: Amsterdam, Utrecht, Den Haag, Eindhoven en de Oktober-beweging in Leiden.

MEDEDELINGEN

van het Vlegel-planbureau

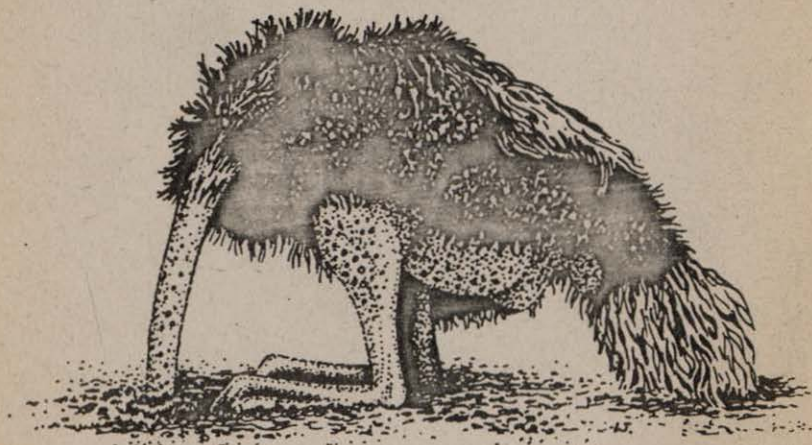
In verband met vakanties en dergelijke komt er geen augustusnummer van de Vlegel uit. In september komt dan weer een dubbeldik zomer(?)nummer. Je zal het dus een maand zonder Vlegel moeten doen. Hopelijk lukt dat.

van de abonnee-administratie

Dit nummer, nummer 17, is voor het overgrote deel van jullie het laatste nummer van je abonnement-serie. Om precies te zijn zijn er van de 83 abonnementen 66 bij dit nummer afgelopen. Als we niets van jullie horen nemen we aan dat je abonnee wilt blijven en verwachten dan binnen een redelijk termijn het daarvoor beschuldigde bedrag. Als je geen abonnee wilt blijven, laat dat dan vóór 15 augustus weten. In deze vakantie-periode lijkt ons dat toch een redelijke termijn.

van de penningmeester

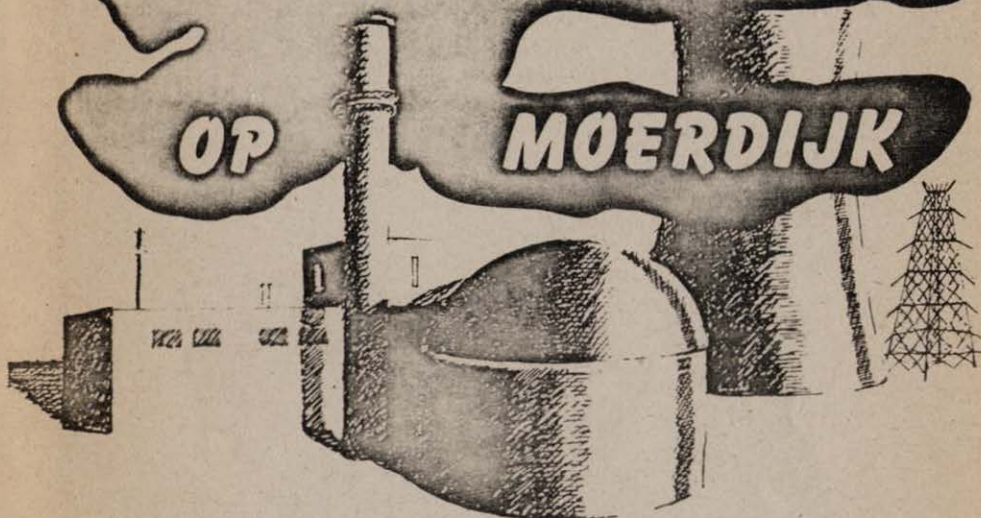
Hoewel het financieel gezien niet echt slecht gaat met de Vlegel, zouden we toch graag een belangrijk puntje met jullie willen bespreken. En dat is het (op tijd) betalen van je abonnementsgeld. Alhoewel we niet graag zeuren om geld (voor onszelf tenminste), is het nu toch even noodzakelijk. Wat is het geval: op dit moment hebben 27 mensen hun abonnementsgeld nog niet betaald; drie van hen lopen zelfs 2 series achter. Dit betekent dat we nog zo'n f 180,- binnen moeten krijgen aan achterstallige abonnementsgelden. Probeer dus even uit te zoeken of je nog moet betalen en doe dat dan zo snel mogelijk. In de colofoon op pagina 2 staat waar je het naar toe over moet maken.

GEEN KERNCENTRALE

OP

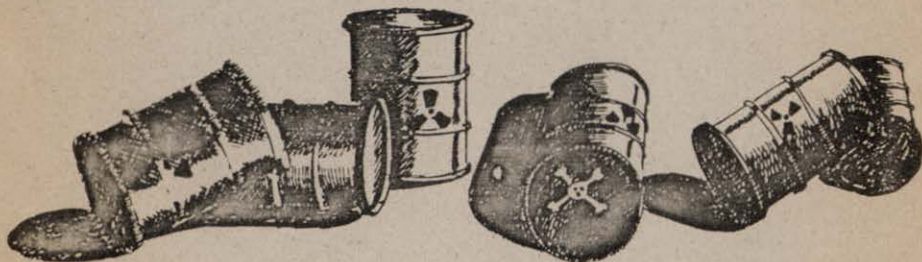
MOERDIJK

EN DAAROM OOK

GEEN KERNAFVAL

IN BRABANT OF WAAR DAN OOK IN NEDERLAND

CONFRONTATIE

Mensen die in confrontatie komen met politie en justitie hoeven vaak niet op een uitgebreide of gunstige pers te rekenen. Daarom in de Vlegel een verhaaltje over twee zaken die summier in het nieuws zijn geweest de laatste weken: de gang van zaken rond de arrestanten van de anti-paus demo en de gebeurtenissen rond het vrije festival in Stonehenge (Engeland).

paus-arrestanten

Op 5 juni was het proces tegen 3 mensen die op 12 mei in Utrecht waren opgepakt. Twee van hen (Martin en Rik) zaten al vanaf 12 mei in voorarrest. Alledrie werd openlijke geweldpleging met poging tot toebrengen van zwaar lichamelijk letsel ten laste gelegd, en de eis was 5 maanden waarvan 2 maanden voorwaardelijk, met een proeftijd van twee jaar.

Over de bewijsvoering werd tijdens het proces niet moeilijk gedaan.

Martin had bekend een steen te hebben gegooid, maar tijdens het proces werd duidelijk dat het om een kiezelsteentje ging. De M.E.-er die moest getuigen zei niet te weten hoe groot die steen was, maar later veranderde zijn mening; toen verklaarde hij dat de steen zo groot was als een vuist. Ook bij Rik ging het merkwaardig toe.

In de wandelgangen werd een kofertje met foto's van hem bekeken en een agent zei dat hij hem niet herkende. In de rechtszaal beweerde hij het tegenovergestelde. Door het snelrecht was van een verdediging nauwelijks sprake. De (piket)advokaat had een groepsje stillen van een aanhoudings-eenheid als getuigen opgeroepen, maar de advokaat wist niet veel meer te vragen dan "Herkent u deze verdachte?" en "Heeft u hem stenen zien gooien?".

De agenten antwoorden netjes en de rechter was overtuigd dat Rik inderdaad gegooid had.

Martin en Rik kregen 4 maanden, waarvan 2 voorwaardelijk, met een proeftijd van twee jaar. Bij het proces van Casper mochten geen toeschouwers aanwezig zijn omdat hij minderjarig is. Bij zijn vonnis werd hij opeens wel als meerderjarig beschouwd. Hij kon een stel getuigen oproepen, die verklaarden dat hij niet met stenen gegooid had. De rechter vond dat dan ook niet bewezen, maar hij werd wel veroordeeld wegens openlijke geweldpleging tot 4 weken. Dit omdat hij zich niet bewust afzijdig had gehouden! Juist ja. Gestraft moet en zal er kennelijk worden!

Stonehenge

Enkele weken geleden kwam in het nieuws een bericht over de pogingen van de Engelse politie om het jaarlijkse vrije festival in Stonehenge te verhinderen.

De berichtgeving was nogal sensationeel getint: Hippië en Hells Angels zouden een veldslag hebben geleverd met de politie, toen ze een verboden popfestival probeerden te organiseren. Een paar honderd mensen werden opgepakt.. Hoe staat het met dit Stonehenge-festival?

De afgelopen 11-jaar hebben mensen daar voor zichzelf een vrij festival georganiseerd op een groot terrein naast de eeuwenoude stenen. Een paar weken voor midzomer (21 juni) begint men

podia te bouwen, voedseltransporten te organiseren, etc. Rond midzomer zijn er dan zo'n 50.000 mensen aanwezig: "weekenders" en mensen die de zomer samen "on the road" door brengen. Honderden theatergroepen en minder-bekende bands treden hier op.

Dit is de 12de keer. Als het festival doorgaat wordt het legaal. Maar er zijn plannen om Stonehenge te ontwikkelen tot een grote toeristische attractie, met veel parkeerplaatsen en Wimpies. Dus wordt druk uitgeoefend op de boer op wiens land het festival altijd wordt gehouden en op de "Historic Buildings Commision" om het festival te laten verbieden.

Na maanden van planning had de politie een mooie test-rel met één van hun favoriete doelen: 'The Convoy'. Dit is een groep van zo'n 400 mensen, die in woonwagens het land door reizen. Zij passen zich niet aan en vragen geen uitkeringen aan en verdienen hun geld met klussen. Zij worden vaak beschuldigd van het verborgen houden van vluchtelingen en van verboden wapenbezit. Ze worden vaak door de politie aangevallen.

Ze organiseren veel voor de vrije festivals en vooral voor Stonehenge, waar ze meestal als eersten zijn en als laatsten weer weggaan, na het opruimen.

Toen het Konvooi naar Stonehenge optrok, werd het omsingeld door honderden politiemensen, die uitlevering van 'zekere individuen' eisten. Hierna volgde een doorbraak van de voorste wagens over het veld en de politie viel aan. Alle busramen werden kapot geslagen terwijl de kinderen binnen huilden, bussen en woonwagens

werden in brand gestoken en 500 mensen werden gearresteerd. Tien mensen werden in ziekenhuizen opgenomen, onder wie een twee maanden oude baby wiens rug gehecht moest worden. Enkele kinderen werden gekidnapt door "sociale werkers". De weinige overblijvenden trokken het bos in; hun 'huizen' waren verwoest. De Engelse media reageerden als verwacht: verhalen werden verspreid over 'chanting hippies', 'gypsy-brown people with wild dogs', 'high-speed hippie army', 'people worse than animals' en 'the blue line hild firm to protect order'. Een hoofdagent verklaarde dat de mijnwerkers en geltjes waren vergeleken bij de ze troep.

Wat niet te kategoriseren, te belasten, of te controleren valt, moet blijkbaar uit de weg geruimd worden.

Dit maal in Stonehenge

wim

BAJESLIJST

Hier weer de tweemaandelijke lijst met totaalweigerars die op dit moment in de bajes verblijven. Als je ze een kaart of brief stuurt doe er dan even een postzegel bij voor een evt. antwoord.

Tussen haakjes de (vermoedelijke) datum van invrijheidsstelling.

Teun de Bok
HvB St. Jorisstraat 37
Den Bosch
(16 september)

Luc Wouters
HvB Pollartstraat 7
Roermond
(15 september)

Hans Mulder
HvB Wilhelminastraat 16
Arnhem
(1 februari)

Robert Kluytmans
HvB St. Jorisstraat 37
Den Bosch
(6 augustus)

Marinus Augustijn
HvB Helperlinie 2
Groningen
(9 juli)

Pieter van Reenen
HvB Het Veer Wenkenbachweg 48
Amsterdam
(9 juli)

Bart van Hoogenhoff
HvB Noordsingel 115
Rotterdam
(7 oktober)

René Roessink
HvB Marktstraat 7
Almelo
(7 februari)

Peer Kroon
HvB Wilhelminastraat 16
Arnhem
(14 september)

Erik Vrolijk
HvB De Sprang Stevinstraat 405
Den Haag
(half februari)

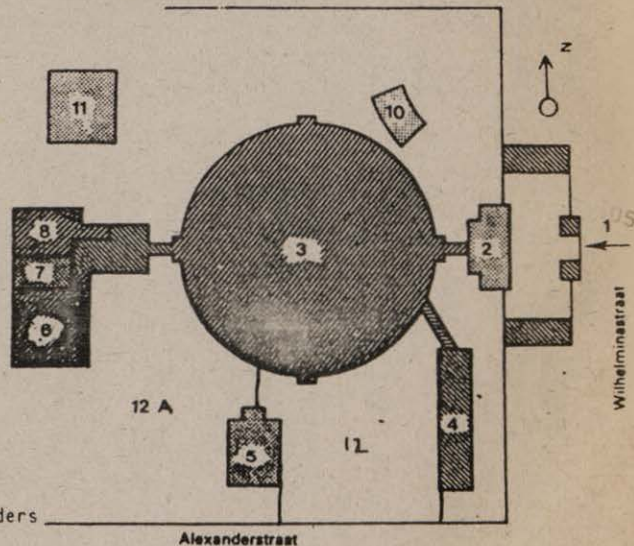
Arnhem: Huis van Bewaring.

Wilhelminastraat 16, postbus 9027, 6800 EJ Arnhem, tel. 085-425141.

Zuidelijke parallelweg

Arnhem huis van bewaring
verklaring der cijfers

<u>1</u>	Entree
<u>2</u>	administratie
<u>3</u>	Koepel/cellengebouw
<u>4</u>	bezoekruimte
<u>5</u>	kerk
<u>6</u>	werkplaats (hout)
<u>7</u>	badruimtes
<u>8</u>	keuken
<u>9</u>	werkplaats
<u>10</u>	???
<u>11</u>	???
<u>12</u>	luchtplaats
<u>12a</u>	Tuin/luchtplaats weekenders

SEKSUEEL GEWELD

Hadden we het in de vorige Vlegel in deze serie artikelen over de hulpverlening aan slachtoffers van seksueel geweld, dit keer gaat het vooral over vrouwen in de psychiatrie.

Onlangs stond er nog een stuk in de krant over een Nijmeegse arts, die in zijn praktijk herhaaldelijk vrouwen onnodig lang en veel te uitgebreid onderzocht. Voor een zere keel moesten ze zich helemaal uitkleden en werden ze helemaal onderzocht (zie krante-artikel).

Dit gebeurt vaak, veel vaker als men denkt. Heel veel vrouwen hebben wel een ervaring met een arts of gynaecoloog, waarin ze met ongeïntimideerd (ongewenste intimiteiten) te maken kregen.

(Onderstaand verhaal komt van een groep vrouwen die direct of indirect ervaringen hebben met hoe de hulpverlening met vrouwen omgaat)

rolbevestigend

"Al die ervaringen maken ons duidelijk dat: de hulpverlening is gericht op het bevestigen van de rol en de functie van de vrouw als moeder, echtgenote, vriendin, minnares, verzorgster, huissloof, seksueel object. Dat ze het belang van het gezin vooropstellen. Dat ze het belang van de man vooropstellen. Dat ze het belang van de kinderen vooropstellen. Dat ze het belang van vrouwen

niet eens zien of willen weten.

Problemen die vrouwen hiermee hebben worden afgedaan met: ze is hysteries, neuroties, een zeurpiet, depressief. Ze heeft anorexia nervosa, vaginisme, ze is frigide. Allemaal etiketten, bedacht door mannen, omdat zij er belang bij hebben hun machtspositie te behouden en dit doen door onze problemen en klachten op deze manier te ontkennen en af te doen.

Het maakt ons duidelijk dat:

- de werkelijke problemen van vrouwen, de feiten van verkrachting, lichamelijke en geestelijke mishandeling en onderdrukking en al het andere geweld tegen vrouwen worden ontkend, verdraaid en versluierd door mannelijke 'deskundigen'.

- de werkelijke problemen van vrouwen niet worden gezien, maar dat vrouwen individuele problemen worden aangeprept om te voorkomen dat vrouwen inzicht krijgen in de functies waar zij met alle geweld aan moeten voldoen, om te voorkomen dat deze functies worden aangetast en de mannelijke 'deskundigen' hun machtsposities kwijtraken.

VRUJDAG 3 MEI 1985 EDESE COURANT

Arts berispt wegens laten uitkleden patiënten

(Van onze Haagse redactie)

DEN HAAG (GPD) - De Nijmeegse huisarts Van M. heeft mabruk gemaakt van zijn positie als arts door vrouwelijke patiënten bij pilcontroles en zwangerschapstesten opdracht te geven zich helemaal uit te kleden. Hij heeft zijn patiënten niet met de nodige kuisheid benaderd en daarmee het vertrouwen in de medische stand geschaad. Het Centraal Medisch Tuchtcollege heeft hem daarvoor berispt tijdens de beroepszaak die zes vrouwen tegen hem hadden aangespannen. Verder waren hun klachten door het Nijmeegse Tuchtcollege grotendeels afgewezen.

Andere klachten woen het Centraal Tuchtcollege wel af. Zo vond het een vaginale controle bij ieder pilconsult niet nodig, maar wel acceptabel. Alle klachten over handelingen die Van M. zelf niet had toegegeven, zijn afgewezen.

Volgens het College heeft het Vrouwen Gezondheidscentrum in Nijmegen een betze tegen de arts gevoerd, wat leidde tot een soort van massahysterie. In pamfletten werd gesproken van aanranding, terwijl daar volgens de wet geen sprake van was. Er is ongewaand gebruik gemaakt van de term „seksueel geweld“ en door de sfeer die was ontstaan is enige

voorzichtigheid geboden ten aanzien van de verklaringen van de patiënten.

Aan het eind van de zitting ontstond enig tumult toen vrouwen van de groep Vrouwen Tegen Seksueel Geweld door Hulpverleners protesteerden tegen de uitspraak. Zij eisten dat Van M. ontzet werd uit de medische stand. Toen ze daarover in de zaal een verklaring wilden afgeven, werden ze door de parketpolitie verwijderd. Een van de vrouwen, die later het gebouw weer inliep, werd zeer hardhandig naar buiten gebracht, waarbij ze van de trap werd gegooid en aan haar baren werd getrokken.

psychiatrie

We halen de komende Vlegelnummers een aantal onderwerpen naar voren waarin duidelijk wordt hoe vrouwen in de hulpverlening geplaatst en onderdrukt worden; deze keer om te beginnen te psychiatrie.

Omdat veel van wat er met vrouwen in de psychiatrie gebeurd nog achter de hekken en gesloten deuren blijft, willen we daar extra aandacht aan besteden. Wat we nu gaan vertellen weten we uit eigen ervaring en uit enkele skripties en boeken die juist over vrouwen binnen de psychiatrie geschreven zijn.

Eerst wat algemene informatie: De psychiatrie heeft in onze maatschappij een hele belangrijke functie. Iedereen die zich niet gedraagt, zich niet aan de voorgeschreven normen, waarden en regels houdt, loopt de kans opgenomen te worden, vrijwillig of onder dwang. Zodra je in zo'n inrichting zit heb je bijna niets meer te vertellen. Ze doen wel alsof het in je eigen belang is, maar vanaf het ogenblik dat je daar komt, tot aan het vertrek zijn het de psychiater, de psycholoog, de maatschappelijk werk(st)er en groepsleiding, of met een mooi woord de socio-therapeut, die bepalen wat goed of slecht voor je is. Dit uit het oogpunt dat je zelf nog te zwak bent.

Het verzet wat je hebt, want dat is het in feite vaak, wordt nooit positief gewaardeerd of herkend, maar stelselmatig afgebroken: te beginnen met isolatie, slaapkuur, therapieën, instellen op de juiste medikatie en door konstant te benadrukken dat er bij jou iets mis is, dat jij moet veranderen. Het is een uitzondering als er echt wordt gekeken naar maatschappelijke achtergronden. En dat is volgens ons niet voor niets, want dan zou de hele psychiatrie moeten veranderen, moeten erkennen dat de psychiatrie de samenleving zoals die is, het gezin, de rolpatronen, etc. in stand houdt.

Net zoals in de maatschappij is

het ook in de psychiatrische inrichtingen zo dat de mannen de touwtjes in handen hebben. Zowel in het bestuur, directie, de medische en sociaal wetenschappelijke staf, als bij de paviljoenshoofden. Binnen het verplegend personeel ligt dat meer gelijk, maar als verpleegster heb je toch niet zoveel te vertellen. Enkele jaren geleden was het zelfs zo dat in Coudekerke, wat toen een inrichting was voor alleen vrouwen, mannen psychiaters en psychologen waren. Het verplegend personeel bestond voornamelijk uit vrouwen. Toen er mannen in de verpleging kwamen werden die al heel snel paviljoenshoofd. Het zijn mannen die de macht bepalen, die de hiërarchie in de inrichting maken, zodat er een grote afstand is tussen de mensen die er werken en de 'patienten'. Er wordt bijna nooit gewerkt met herkenning of elkaar echt steun geven, zoals dit binnen de vrouwenbeweging in zelfhulpgroepen gebeurt. Als vrouwelijke hulpverleners kregen wij ook vaak te horen dat we te amicaal met bewo(o)ners(sters) omgingen, en te weinig afstand namen van het werk. Dat was niet goed. Dit hoeft tegen een man nooit gezegd te worden, want die is er in feite bijna niet emotioneel bij betrokken.

Wat ook typisch mannelijk is, is de deskundigheid. Het is volgens ons onzin dat je een aantal jaren op de universiteit gaat studeren om beter met mensen te kunnen omgaan, en om iemands zielsleven beter denkt te kunnen inschatten.

Uit het voorgaande blijkt dat psychiatrische instellingen mensen onderdrukt en aanpast. Vrouwen worden echter binnen de psychiatrie dubbel onderdrukt. Ten eerste hebben ze helemaal niets meer te zeggen over hun eigen situatie en daarnaast zijn het weer mannen die over hun leven beslissen. Zij bepalen de behandeling voor vrouwen, welke van je emoties waar en niet waar zijn, wat goed of slecht voor je is, wat normaal en abnormaal is.

ervaringen

Wat wij weten:

Marion was weggelopen uit de psychiatriese inrichting Brinkgraven te Deventer. Ze plaatste een advertentie voor een kamer. Op haar advertentie reageerden alleen alleenstaande mannen. De eerste nacht dat ze op één van de haar aangeboden kamers sliep, stond om 3 uur 's nachts een jongen op haar deur te bonzen. Ze werd bang en ging daar weg. Een andere man bood haar een kamer aan, waarin ze meteen kon wonen, met gratis kost en inwoning. Ze knapte helemaal af en ging weer terug naar de inrichting. In de groepsterapie, die begeleid werd door een mannelijke psycholoog en twee mannelijke verpleegkundigen bracht ze ter sprake wat er gebeurd was en waar ze van geschrokken was. Huib de Heer, psycholoog, reageerde met: "Je wilt toch niet beweren dat je neuken niet lekker vindt?" Waarop ze alle drie in lachen uitbarstten.

Een therapie die een paar jaar geleden in een psychiatries ziekenhuis, Wolfheze, op lesbische vrouwen werd toegepast:

Ze lieten lesbische vrouwen kijken naar een film van vrijende lesbische vrouwen en gaven tegelijkertijd pillen waar ze kotsmisselijk van werden. Deze manier van konditioneren was bedoeld om bij deze vrouwen een afkeer op te roepen tegen hun eigen seksualiteit en tegen hun eigen keuzes.

Tegen een vrouw die opgenomen was en totaal verzuakt was, werd door de psychiater gezegd: "Mevrouw, U bent te mager, en dat vinden mannen niet leuk; daar houden mannen niet van".

"Dit vond ik erg gemeen en denigrerend. Ik was n.l. net gescheiden en ik walgde van mannen op dat moment", aldus deze vrouw.

Mieke, leerling in Berkenoord, een kliniek in Nijmegen, maakte het volgende mee in een teambespreking:

Een vrouw die opgenomen was wegens huwelijksproblemen werd in

een teamvergadering besproken. Volgens dokter de Reus had de vrouw haar gevoelens onderdrukt en de oorzaak hiervan lag in een verdrongen ervaring uit haar jeugd. Ze was n.l. op 16-jarige leeftijd verkracht, en ze had de gevoelens die ze daarbij had opgelopen niet goed verwerkt. Dokter De Reus had het volgende voorstel voor de behandeling: In een psychodrama die situatie van de verkrachting naspelen om zo die vrouw te dwingen die emoties 'goed' te voelen, zodat zij het gevoel daarbij niet meer kan onderdrukken en dan zou ze die gevoelens beter leren verwerken. Hiervoor had hij de hulp nodig van zijn collega's. Mieke vroeg of hij daaronder psychologen en psychiaters verstond. Dat was zo. Dat betekende dus dat hij dat wilde naspelen met vijf mannen. Mieke zei daarop dat voor een vrouw, die gekonfronteerd wordt met de gevoelens van een verkrachting, iedere man een potentiële verkrachter is en dus een bedreiging uitstraalt. Daarom leek het haar niet verstandig om dat alleen met mannen te begeleiden.

Hierop zei een der psychologen dat Mieke niet zo emotioneel moest reageren en eerst maar eens aan zichzelf moest gaan werken voordat ze in de hulpverlening zou stappen; "Je hebt zeker je eigen vrouw-zijn niet geaccepteerd".

Een psychiater uit Hengelo randt zijn patiëntes aan en dreigt vervolgens met een opname in een psychiatriese inrichting: "Een enkele reis-Raalte is zo geregeld".

Met deze dreiging durft geen enkele patiënte daadwerkelijke stappen te ondernemen..... Maar verplegers en directie blijken er wel iets van te weten, omdat zij, toer vrouwen tegen verkrachting met hun over een bepaalde arts begonnen te praten, zelf direkt de naam van de psychiater vertelden.

Toch werkte de psychiater er nog steeds!!!

Miep was hulpverlenster in een psychiatriese Tussenvoorziening. Daar woonde op dat ogenblik een

vrouw, die elke drie maanden voor controle terug moest naar de psychiater. Bij die bezoeken kreeg zij de prikpil toegediend, terwijl ze zelfs geen relatie wilde. De vrouw werd bovendien dik door de prikpil door o.s.a. veel eetlust. Toen Miep met die vrouw over die klachten praatte, besloot de vrouw op te houden met de prikpil, omdat ze het zelf ook hartstikke belachelijk vond. Toen ze het vertelde aan haar psychiater in Groot-Graffel, antwoordde hij dat zij er nog niet aan toe was. Bij het volgende bezoek ging Miep mee. Toen stemde de psychiater wel in! Hij vond het belangrijker wat de hulpverleenster dacht en zei.

In een psychiatrische inrichting in Noord-Limburg werd een vrouw verkracht. De verkrachter had haar daarvoor al vaker bedreigd. Na de verkrachting werd de vrouw op een gesloten afdeling geplaatst. De man mocht slechts niet meer op het terrein van de inrichting komen.

Vera zat vast in haar huwelijk: voelde zich dood en moe. Met haar man kon ze daar niet over praten. Ze nam contact op met de S.P.D., omdat ze zo niet verder wilde leven. Nadat de therapeut met haar gepraat had besloot hij om Vera en haar man in therapie te nemen.

De therapeut zag de oorsprong van haar verwarring in haar huwelijk. Toen Vera en haar man bij de therapeut kwamen, ging het gesprek tussen de therapeut en haar man over haar, zonder dat zij er bij betrokken werd. Haar man en de therapeut deden nauwelijks moeite om haar te begrijpen, en Vera voelde zich steeds eenzamer.

Ze ging naar een vriendin en vertelde over alles wat er aan de hand was.

Dat bleek de eerste goede stap te zijn op weg naar zelfstandigheid en vrijheid.

In progressieve kringen wordt een man, die zijn onvrede uit, klasse-bewust genoemd. Een vrouw die haar onvrede uit,

wordt als neuroties of hysterics bestempeld.

conclusies

Wat wij weten:

Het is een feit dat er vooral gehuwde vrouwen onder psychiatrische behandeling zijn, en de mannen zijn vnl. alleenstaande mannen.

Hieruit blijkt dat het huwelijk beter is voor mannen dan voor vrouwen.

Het is een feit dat de opgenomen vrouwen, vrouwen zijn die:

- vaak een huisgebonden bestaan leiden, of geleid hebben
- vaak jong getrouwd zijn, d.w.z. veelal in hun ontwikkeling en hun ontplooiingsmogelijkheden geremd zijn
- bij ontslag meestal weer naar dezelfde situatie terug moesten gaan:

Direktieve therapie wordt voornamelijk toegepast bij 'labiele mensen', mensen die geen eigen wil meer hebben, of niets meer uit zichzelf kunnen putten.

Binnen het huwelijk wordt elke creativiteit, wil, recht op een

eigen leven, en keuzes van vrouwen kapot gemaakt. Dit betekent dat onder deze 'kategorie van labiele mensen' met name vrouwen vallen. En dat vooral bij vrouwen deze therapie toegepast wordt.

In de direktieve therapie bepaalt de therapeut wat wel of niet goed is, omdat de vrouw zelf daartoe niet meer in staat is. Het is een feit dat over het algemeen vrouwen langer in een inrichting zitten dan mannen.

Hieruit blijkt dat vrouwen minder vlug uit de molen van de hulpverlening komen en dat de magerichte hulpverlening voor de vrouw geen goede oplossing biedt.

Mannen nemen vaker deel aan meerdere therapieën. Bij vrouwen blijft het bij één of hooguit twee therapieën. De tweede therapie bij vrouwen bestaat meestal uit het toedienen van medicijnen.

Mannen krijgen vooral arbeidsterapie, gesprekstherapie en bewegingsterapie. Vrouwen volgen meer milieutherapie: dat betekent dat binnen de therapie de omgeving/familie betrokken wordt.

Het is een feit dat binnen de psychiatrie als typies vrouwelijke klachten worden gezien: hysterie, depressiviteit, frigiditeit, achtervolgingswaan en angst.

Hieruit blijkt dat elke gezonde vrouw de kans loopt opgenomen te worden, omdat iedere vrouw deze gevoelens in meer of mindere mate kent.

Het is een feit dat er in de meeste inrichtingen heel veel de prikkel wordt gegeven, en dat de meeste vrouwen hiervan niet op de hoogte zijn.

Het is een feit dat er verder op grote schaal voorbehoedsmiddelen worden gegeven, zonder dat de betrokkenen dat weten.

Ik werkte als verpleegkundige in een psychiatrische inrichting in Franeker. Veel vrouwen kregen daar Orgametril. Toen ik een keer de bijsluiters las, kwam ik er achter waarvoor deze tabletten waren, n.l.: zij zorgden ervoor dat de eierstokken verdwijnen, dus dat je geen kinderen kunt krijgen. Geen en-

kele vrouw was hiervan op de hoogte. Omdat het verplegend personeel zich niet mag bemoeien met de voorschriften van de arts durfde ik dit in eerste instantie niet ter sprake te brengen.

Toen ik dit toch vertelde ging hier niemand serieus op in. Het argument wat naar voren werd gebracht, was dat het voor deze vrouwen toch niet nodig was om vruchtbaar te blijven, en dat ze in de ongesteldheidsperiode labieler waren zodat de verpleging dan meer last van ze had. Bovendien was het voor het verplegend personeel alleen maar vervelend om die vieze maandverbandjes op te ruimen. Omdat ik hier toch iets aan wilde doen ben ik uiteindelijk naar de inspectie van volksgezondheid gestapt.

Ze vonden het hartstikke goed dat ik naar hun toegekomen was, maar dat ze verder niets konden doen want ze waren al blij dat ze een paar keer per jaar binnen de inrichting konden komen, en wilden dus vooral geen moeilijkheden.

Het blijkt dus dat de inspectie een wassen neus is en de hand boven het hoofd van de dokters/psychiaters houdt.

Het is een feit dat vrouwen meer kalmeringstabletten slikken.

Hieruit blijkt dat er flink wat gevoelens onderdrukt moeten worden, en dat er vooral onder vrouwen een boel onvrede is.

Het is een feit dat seks-therapieën starten omdat de vrouw geen zin meer heeft in vrijen, het niet fijn vindt.

Hieruit blijkt dus dat er iets mis is met de mannelijke seksualiteit. Die zijn vnl. gericht op klaarkomen, zonder dat zij zich echt dicht verbonden voelen met de vrouw waarmee zij vrijen.

Hieruit blijkt ook dat de vrouw als probleem gezien wordt, dat er iets mis met haar is als ze geen zin heeft in vrijen.

Het is een feit dat vrouwen meer straatangst hebben dan mannen, niet alleen 's nachts maar ook overdag.

Hieruit blijkt dat vrouwen die getrouwd zijn geïsoleerd leven, en wereldvreemd daardoor worden; dat ze van daaruit niet meer op straat durven; of ook omdat ze soms door hun mannen een hele tijd opgesloten zijn geweest.

Het is een feit dat veel vrouwen in inrichtingen annorexia nervosa hebben (dit is zo mager mogelijk willen worden en niet meer willen eten). De heren medici weten hier geen raad mee.

Het is ook een feit dat annorexia nervosa niet gezien wordt als een verzet van vrouwen tegen het vrouw-worden/zijn, en de rollen die daarbij opgelegd worden, maar medies bekeken wordt als een lichamelijke afwijking.

acceptatie

Het is een feit dat lesbische vrouwen binnen psychiatrische inrichtingen als abnormaal beschouwd worden en als ziekelijk bestempeld worden en hiervan genezen moeten worden.

Het is een feit dat bij lesbische vrouwen geen relatie-gesprekken gedaan worden.

Hieruit blijkt dat lesbiërs zijn ontkennd worden.

P. kreeg in een psychiatrische inrichting een lesbische relatie. Vanaf het ogenblik dat dat bekend werd, hebben ze geprobeerd hier een eind aan te maken. De staf en de verpleging wilden P. en haar vriendin na het weekend uit elkaar zetten, ieder op een andere afdeling.

Toen P. terug kwam van het weekend deed de verpleging nogal zenuwachtig tegen haar; er was blijkbaar iets aan de hand.

Toen ze naar haar vriendin wilde, werd ze op allerlei manieren tegen gehouden. Omdat ze doorbleef vragen zei men uiteindelijk tegen haar dat haar vriendin dat weekend zelfmoord had gepleegd. Van medepatientes hoorde ze dat haar vriendin zo onder druk was gezet om die relatie te beëindigen dat ze daarom zeer waarschijnlijk zelfmoord had gepleegd.

Omdat hun relatie niet erkend en geaccepteerd was, kon P.

haar emoties daar niet over kwijt, ze mocht er zelfs met niemand over praten.

Verder had haar lesbiërs zijn opeens ook andere gevolgen:

- een verpleegster waar ze goed mee op kon schieten, en haar af en toe knuffelde, werd gedwongen afscheid te nemen

- vanaf toen gaf de psychiater haar elke keer een hand als zij bij hem kwam voor een gesprek

- eerst had zij gesprekken met een vrouwelijke maatschappelijk werker, vanaf toen moest zij met een mannelijke maatschappelijk werker praten

- vanaf toen moest zij in de therapie leren om de gevoelens die zij tijdens de therapie voelde te uiten in het aanraken van de mannelijke therapeut

Het is een feit dat vrouwen vaker heropgenomen worden.

Hieruit blijkt dat ze terugkeren in een situatie die ziekmakend is voor hun (gezin, man of vriend).

Het is een feit dat als je als moeder van een kind/kinderen een opname hebt gehad, je na je opname des te harder moet bewijzen dat je wel een goede moeder bent, en na een opname moeders vaak met een reële angst leven dat haar kind/kinderen haar afgenomen worden.

K. was opgenomen in een psychiatrische inrichting, Coudewaterveld. Zij kreeg van haar psychiater twee jaar lang de pil, zonder dat ze dit wist. Pas toen zij naar uitzending over voorbehoedsmiddelen op de t.v. keek, kwam zij tot de ontdekking dat zij de pil kreeg. Zij wilde dit niet en is toen gelijk gestopt.

Later besloot zij om een kind te nemen en werd zwanger. In een gesprek met Dr. Vreeburg, de desbetreffende psychiater, werd hij woedend op haar omdat zij zijn regel overtreden had. Hij had zelfs al een afspraak gemaakt voor haar bij de abortuskliniek. In dat gesprek zei hij verder: "Dat vergeef ik je nooit, dat je het geflikt hebt om zwanger te raken en mijn voorbehoedsmiddelen niet te gebruiken". Verder waarschuwde

hij haar dat hij er voor zou zorgen dat zij het kind niet zou kunnen houden.

Ze heeft het kind gekregen, maar heeft het moeten afstaan, en heeft nu niets meer te zeggen over haar eigen kind.

etiketten

Het is een feit dat klinici algermeen vinden dat een vrouw slechts op haar plaats is in het huwelijk, moeder moet worden, en dat een kind intensief bemoederd moet worden door een vrouw, als ze beiden geestelijk gezond willen blijven. Indien een moeder zich niet aan haar rol houdt, is zij degene die een eventuele neurose, psychose of misdadigheid van het kind veroorzaakt.

Het is een feit dat huisartsen (en de meesten zijn mannen) zich niet in vrouwen willen verplaatsen, ze hebben er geen belang bij. Als hij dan geen duidelijke diagnose kan stellen en de vrouw blijft maar zeuren, noemt hij de vrouw neuroties.

Tot nu toe is er weinig gekeken naar of bekend gemaakt over de dubbele onderdrukking van vrouwen in psychiatrische inrichtingen. Wij vinden het belangrijk dat het verzet van vrouwen serieus genomen en erkend wordt, en dat het niet als ziekelijk en abnormaal bestempeld wordt. Omdat etiketten als neuroties, hysteries, etc. in werkelijkheid een uiting van verzet zijn.

Wij hopen dat steeds meer vrouwen binnen psychiatrische inrichtingen en ook daarbuiten zich gezamenlijk gaan verzetten tegen

de door mannen beheerste psychiatrie.

anneke

(Het grootste gedeelte van dit artikel komt uit het verslag van het vrouwen-tribunaal "Stop geweld tegen vrouwen" in Nijmegen.)

Ze hebben mij verdrukt
de heren usuchieters
maar het is ze niet gelukt
al zijn het vrouwenhaters.

Ze hebben wel mijn waan
maar niet mijn ik geschonken
want nu ben ik bevrijd
en lijk mijn eigen wonden.

Ze hebben steeds getracht
me het keurslijf aan te meten
van: zo moet je als vrouw zijn
en, dat moet je ook maar weten.

Zij hebben met de pillen
mij de duivel uitgedreven
maar een duivel of een psychiater
dat is mij om het even.

Nu ben ik een vrij mens
en bezweer mijn eigen goden
en overtreed naar wens
Freuds wijsheid en geboden.

Ik heb geleerd te overleven
zonder in een cel te belanden
ik bedrijf mijn hekserij
zonder dat ze me zullen verbranden.

Ik bespreek nu slechts op fluistertoon
in het voorjaar mijn vruchtbaarheidsriter
ik vertel mijn eigen verhalen
als waren het oude mythen.

En wat te waar, te sterk is
om een ander te laten horen
dat schrijf ik neer en bera ik op
zo wordt een gedicht geboren.

19 mei 1982.

IN BEWEGING

TERREINBEZETTING MOERDIJK

Het is voor bijna 100% zeker dat er op industrieterrein Moerdijk een kerncentrale gepland is. Maar plannen is iets anders dan bouwen. Ook is de kans groot dat daar het radio-actieve afval zal komen.

Daarom zal er op zaterdag 5, zondag 6 en maandag 7 oktober een openbare terreinbezetting van de Moerdijk plaatsvinden. Vanuit het tentenkamp dat dan hopelijk zal ontstaan, zullen acties gevoerd gaan worden.

In het volgende Vlegel nummer zul je er al wel meer over lezen. Kun je zo lang echter niet wachten, neem dan contact op met de AKB, Postbus 8094 of telefoon 21414.

VOLKSPETITIONNEMENT

In september wordt door het KKN in heel Nederland een volkspetitionnement gehouden. Ook het Ede-se Vredesplatform neemt hier aan deel. Het is de bedoeling dat de kaarten die iedereen thuis gestuurd krijgt, huis aan huis worden opgehaald. Maar daar zijn heel veel

mensen voor nodig. Heb je zin om daar aan mee te werken, dan kun je je, liefst zo snel mogelijk, opgeven bij: Michiel telefoon 12884 of Iny telefoon 17090.

ANTI-SEMITISME

Van de week kreeg ik een vrouw aan de deur met een bekerend praatje en een stapel folders. Ik zie geen belangstelling te hebben en voor dat de deur weer dicht ging, kreeg ik nog snel een foldertje, Evan genoemd. Een uitgave van Lucas en Jenny Goeree, 2 evangelisten.

Behalve de gebruikelijke onheils bullshit over het "eind der tijden", wat met rasse schreden naderbij schijnt te komen, stond er een verhaal in over de kruisiging van Jezus. Op zich niet zo opmerkelijk, ware het niet dat de rol van het Joodse volk op een wel heel vreemde manier belicht werd. De conclusie was dat de Joden het aan zichzelf te danken hadden, dat ze eeuwen lang vervolgd en uitgerooid zijn.

"Ze hebben het leven verworpen en de dood gekozen", aldus de fam. Goeree. Je zou ze zeggen dat na Auswitsch het christendom de hand diep in eigen boezem zou moeten steken. Dat is door een aantal theologen ook gebeurd maar kennelijk niet door de familie Goeree. De Stichting ter Bestrijding van Anti-Semitisme (STIBA), heeft een strafklacht ingediend tegen het Zwolse evangelisten echtpaar.

Overigens zijn deze twee vaak op bekeringsstoernee en hebben vorig jaar Ede aangedaan. Vreemd dat de directie van de Reehorst hen toestemming gegeven heeft om een avond te vullen met dat soort ziekelijke hersenspinsels.

Maar ja, met een christelijk praatje open je veel deuren in Ede, nietwaar?

ZO HOORT HET!

- Een wilde hond in Nieuw Zeeland, waarop jacht werd gemaakt door een jager Laha heeft de jager omgedraaid. Het beest maakte een duikorgvucht, sloeg de jager tegen de grond en bezorgde hem twee blauwe ogen, een gebroken neus en een kapotte bhl.